

ENRIC SUBIÑÀ I COLL, *Argentona, de la sagrera a la vila (1295-1900)* (Argentona 2002)

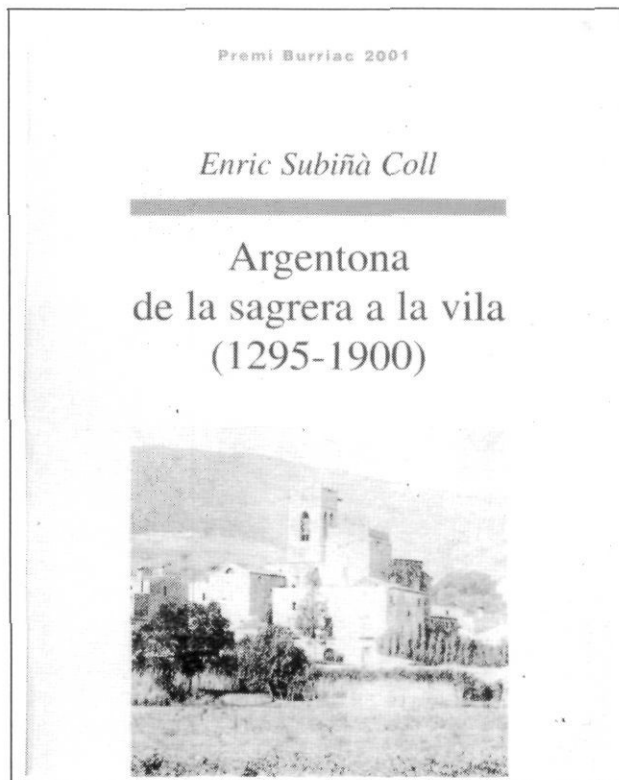
Ens trobem davant un treball dedicat estrictament a analitzar amb molta riquesa de detall l'evolució urbana de la vila d'Argentona des de la baixa edat mitjana a finals del segle XIX. L'autor ha pogut coronar aquest objectiu gràcies al domini que demostra tenir del maneig de les fonts bàsiques documentals, com els arxius eclesiàstics, municipals, notariais, arxius privats, registres administratius, ultra la bibliografia general concernent al tema. I amb tota la dedicació que suposa la seva sovint esgotadora recerca. Perquè si bé és cert que en aquests treballs s'arriba a aprofitar una gran part del material consultat, també ho és que sempre en queda una altra part al marge, o mínimament utilitzada, cosa que el lector no pot apreciar una vegada té a mà el text depurat, definitiu.

També cal remarcar que l'autor ha hagut de partir de zero, com ell així ho manifesta i és ben cert. No ha disposat, d'entrada, d'una mínima base de sustentació. La tècnica de recerca, de pouar en el passat d'una vila petita que no compta d'inici amb un nucli urbà definit, fa difícil de situar i lligar tots els caps dins una perspectiva històrica, i de presentar els resultats dins un marc cronològic coherent.

Però Subiñà, en el cas d'Argentona, ho ha assolit. Dins el model clàssic de vila pagesa, de masos escampats, enregistra a finals del segle XIII la presència de cases aixecades a les immediacions de la sagrera, és a dir, d'aquell espai a l'entorn de les esglésies que era considerat sagrat, de protecció, on sovint es situava el cementiri, on també es reunien els primitius consells per tractar dels afers municipals. Un model que es mantindrà amb pocs canvis als segles XIV i XV. A banda d'això, l'autor destaca, dins aquest marc agrari local, la presència de diversos molins, cosa que, a més, palesa la riquesa d'aigües al terme.

Als inicis del segle XVI el model de creixement urbà argentoní ja es pot enregistrar sobre la base del contracte emfitèutic, com a tantes altres poblacions. Les famílies propietàries del sòl anaren desprendre's'n gradualment, per transformar-lo en terreny urbà mitjançant aquella classe de contracte. De la renda agrària es passava a la renda urbana. Aquest fet donà peu al creixement del nucli argentoní en uns determinats indrets o veïnatsges que Subiñà descriu amb un rigorós detall, com també ho fa sobre la tipologia de les cases, els materials d'obra, els contractes de construcció, i encara hi afegeix l'edificació de la nova església parroquial dins aquest segle, mostra patent del creixement del poble.

Seguint amb unes pautes similars, l'autor va desgranar la consolidació de la vila al segle XVII, sense oblidar la nombrosa immigració francesa a la població, segons es desprèn del conegut cens oficial de francesos de Catalunya de l'any 1637. També s'ocupa de la construcció del celler i graner del capítol de la Seu de Barcelona (després, Casa de la Vila). En un següent capítol, enregistra les etapes de creixement de la vila al segle divuitè, amb l'obertura de sis nous carrers.

Posats al segle XIX, és quan Argentona experimenta un fort creixement urbanístic, però també quan pateix la modificació del seu terme municipal, en perdre el gran sector del pla d'en Boet i el litoral fins a la riera d'Argentona. Com se sap, aquests terrenys passaren a formar part del terme municipal de Mataró, que cedí a favor d'Argentona el veïnat de Traià. En aquesta centúria, el traçat dels nous carrers, que Subiñà va desgranar, ja s'efectua dins el marc d'un ordenament municipal, que culminaria amb l'aprovació l'any 1874 d'un pla de rectificació i eixample, precisament quatre anys abans que ho fos el de Mataró. En aquest apartat també s'ocupa dels inicis dels serveis més elementals en l'ordre urbanístic: el cementiri, el clavegueram, les aigües potables, l'enllumenat públic. Finalment, enregistra al mateix segle l'arribada tardana de la indústria a la població.

Els argentonins poden estar satisfets de comptar amb un estudi sense precedents sobre la seva vila. Un treball bàsic, sòlid, que necessàriament hauran de tenir present tots els historiadors que en endavant tractin qualsevol altre aspecte de la població, tant el desenvolupament econòmic, com els fets polítics i socials, i altres temàtiques. Clou el llibre un apèndix del qual destaquen uns acurats arbres genealògics de les famílies propietàries del sòl. És, en resum, una eina de treball documentada, amb il·lustracions i plànols de la vila i sectors edificats, que fan més entenedor el creixement urbà argentoní al llarg dels temps.

J.LL.